

Ara que fa 20 anys

Daniel Pi 17 d'octubre de 2009

Aquest dilluns 19 d'octubre es compleixen 20 anys de l'incendi a la nuclear Vandellòs I, l'accident més greu que ha patit una central a l'Europa occidental. Un succés classificat en el seu dia amb el nivell 3, sota la denominació d'incident seriós. I sobretot un fet que -contradint els actius apologetes d'aquest model energètic- va demostrar de debò els veritables perills d'una energia que ni és econòmicament eficient, ni socialment justa, ni mediambientalment acceptable.

Recordo perfectament la por i la incertesa amb que varem viure aquelles hores, així com les reaccions que es van derivar i els fets posteriors: primer, una mobilització ciutadana i un debat polític intens, després, l'inici del desmantellament de les instal·lacions de la central accidentada, a càrrec del contribuent); encara ara, l'important retard en el judici.... Transcorregudes dues dècades, les nostres centrals nuclears no han millorat gens en matèria de seguretat, i acumulen incidència rere incidència amb una freqüència alarmant, especialment les catalanes Ascó i Vandellòs.

El debat sobre l'abandonament progressiu de l'energia nuclear és doncs avui d'absoluta actualitat. Si no es prenen decisions immediates, en la línia de les proposades per Joan Herrera al Congrés de Diputats, acabarem depenent d'una tecnologia immadura, ja que no hi ha solució a la generació d'uns residus que seran actius durant milers d'anys, i la vegada envellida, amb un continu registre d'incidents suposadament menors. Per cert, recordin que en els propers mesos es decidirà la ubicació del cementiri nuclear que recollirà els residus de les centrals de tot l'estat. Seria una broma de pèssim gust proposar que vagi a la que ja és la demarcació més nuclearitzada de tota la península. Per si algú encara no ho sap, una proposta d'aquest tipus xocaria amb la més nostra més ferma oposició.

L'oposició a les nuclears de la dècada dels 70 posava l'accent en els aspectes ambientals, la perillositat de les centrals que l'accident de Vandellòs va tristament corroborar. Aquest argument es manté, però ara n'hi ha d'altres: la d'energies renovables, amb un impacte infinitament menor i amb una capacitat de generació de riquesa clarament favorable: l'informe de CCOO sobre el sector de l'energia ens diu que l'any 2007 el sector de les renovables va generar a Espanya 180.000 llocs de treball, 10 vegades més del què genera el sector nuclear. Sense que apareixi el desert d'activitat econòmica que ara sabem bé que generen les nuclears.

I finalment la viabilitat econòmica. No és cert que no es facin nuclears perquè el govern no les deixa fer. La generació elèctrica és una activitat liberalitzada i per tant si algú vol demà mateix poden presentar la sol·licitud. Però no ho faran perquè no surt a compte, a no ser que hi aquest és el quid de la qüestió- hi hagi ajuda pública. Així tiren endavant els pocs programes nuclears en marxa que, dit sigui de pas, acumulen ingents retards i sobre costos. No sé quin sentit tindrien aquestes ajudes en un mercat elèctric com l'espanyol, que any rera any incrementa l'exportació d'electricitat.

En aquest sentit, la decisió de Zapatero d'allargar, com a mínim, 4 anys més el funcionament de la central de Garoña (Burgos) ha estat un error imperdonable si es vol avançar en el foment d'un altre model energètic. Error especialment significatiu si recordem que en el seu programa electoral el PSOE es comprometia al tancament progressiu de les centrals nuclears, substituint-les per #energies netes, segures i menys perilloses#.

L'energia nuclear no resulta de cap de les maneres #una gran oportunitat# com fa escassos mesos encara algú defensava contradint una resolució del Parlament de Catalunya. Al contrari, el futur i la generació de riquesa es troba en un model energètic que sigui més net, menys costós i menys arriscat per la població. Per aquesta via aniran els nostres esforços.